Ը. ՏԱՐԻ 2102 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐ 10 ԱՐԱՑ 4383—Հ. Տ. 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1891—Ն. Տ. 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1891—ՀԻՋՐ. 18 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԵՄԱԿ ԿԱՄ ՕՐ ՍԻՆ ԻՍԿ ԶՐՈՒԹԻՒՆՆ ՎԷՏՔ Է ՈՒՂԼԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ԳԻՆԵՐԸ ԵՒ ՕՐԵՑԻՐ Նալբանդեան, Նորատունկեան-Խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ [illegible] տարին	160
» » [illegible] »	80
Գաւառաց » [illegible] »	40
» » [illegible] »	260
» » [illegible] »	100
Օտար երկիրներու տարեկան գին	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած ստացուց համար ամբողջ ծանուցութեան վրայ 6 եր. եր. զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ ընդունիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

ԹՎԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ, 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ

(Շար. Ե՝ Վերջ շաբաթ առաւ. թերթին.)

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովոյն յունուար 17ի նստին մէջ չահեկան վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Ֆրանսայի ելմտական կացութեան վրայ։ Գուլանժէսիտիս Պ. Լօռ, որ նշանաւոր հաստատամտութեամբ կը հալածէ մեծամեծաձառներն և մեծ դրամատերաց զեղծումներն, հարցուց ելմտական նախարարին թէ ի՞նչ միջոցներ ձեռք պիտի առնու՝ թող չտալու համար որ օտար հպատակներ քաշեն սպառեն Ֆրանսայի ոսկեդրամը։ Պ. Լօռ դիմաւորապէս խոստացաւ 75 միլիոն ֆրանք ոսկեդրամի Անգլիոյ Պանքային փոխանակուելուն վրայ։ Այս փոխատուութեան համար ցաւ յայտնեց, վերադրելով զայն Հրէից ազդեցութեան, որք աշխարհաքաղաքացի չահեր ունին ի Գերմանիա, Անգլիա և այլուր, հայրենիքի գաղափարէ և հոգածութենէ զուրկ դանուելով։ Անոնք, ըսաւ, Ֆրանսական ոսկին կը քաշեն կը տանին ի Վնաս Ֆրանսայի ազգային դրութեան և ապահովութեան, որուն յանկարծ պէտք կրնայ ունենալ։ Պ. Լօռ ցաւով կը տեսնէ նաեւ թէ այն հրեայ սեղանաւորք Ֆրանսայի ծաներ կչոռոյ ոսկիները կ'առնուն և անոնց տեղ մաշած և թեթեւ կչոռոյ ոսկիներ կը քշեն Ֆրանսայի հրապարակին վրայ, տարբերութիւնը չահելով։

Պ. Ռուվիէ դժուարութիւն չքաշեց ցոյց տալու թէ Ֆրանսայի Պանքան 75 միլիոն ֆրանքի ոսկեդրամ փոխ տալով աղքատացած չէր, որովհետեւ ոսկւոյն փոխարէն ոսկի պիտի ընդունի։ Անգլիոյ Պանքան առաջին կարգի վարկ ունենալով, փոխ տրուած դրամարն ի վտանդի չէ, և այն 75 միլիոն ֆր.ի ոսկին փոխանակ պարապ կենալու Ֆրանսայի Պանքային դանձուն մէջ, 3 % տոկոս կը բերէ հնորհիւ այս փոխատուութեան։ Անգլիոյ Պանքային պանքնոտս հանելու կարողութեան սահման մը դրուած է օրինօք։ Եթէ աւելի պանքնոտս հանելու արտօնութիւն ունենար, չէր գիտեր Ֆրանսայի Պանքային։

Այս փոխատուութիւն օգտակար եղաւ Ֆրանսական շահուց։ Այս հարցման ի պատասխանի, Պ. Ռուվիէ բացատրեց թէ երբ այն փոխատուութիւն եղաւ, 3 %ի տարբերութիւն մը կար Ֆրանսայի Պանքային և Անգլիոյ Պանքային դրամագլուխի սակերուն միջև։ Անգլիոյ Պանքան, այլուս պանքնոտս չկրնալով հանել, իւր մետաղդրամի պահեստն ընդհանուր խնդրանաց դէմ պաշտպանելու և պահպանելու համար իւր զեղչի սակն օր ըստ օրէ բարձրացնելու հարկին մէջ կը դտնուէր։ Այս յաճուն ընթացք կրկնապէս վնասակար հետեւանք կրնար ունենալ։ Նախ և առաջ, Լոնտոնի հրապարակին վրայ առեւտրական և սեղանաւորական ընդհանուր մնանկութիւն մը (Krach) հաւանական կը դառնար, որոյ հակահարուածը ֆրանսական հրապարակին վրայ զգալի կրնար լինել։ Միւս կողմէ, Փարիզի և Լոնտոնի զեղչի սակերուն խոշոր տարբերութեան բերմամբ, փոխանակութեան (քամպիոյի) գործը մեծապէս կը դժուարանար։ և ահա յանկարծ ֆրանսական ոսկին պիտի քաշուէր տարուէր հոն ուր աւելի գին կը տրուէր ոսկւոյն։ Ակնարեւ էր թէ դրամատերաց չպիտի շատանային 3% տոկոս առնուլ ի Փարիզ, երբ ի Լոնտոն 7%, 8% և աւելի իսկ կրնային գտնել Պէրլինկեան Տան ձախողուածի պահուն։

Երեք միլիոն անգլ. ոսկին կամ 75 միլիոն ոսկեդրամ ֆրանքը փոխ տալով Անգլիոյ Պանքային, Ֆրանսայի Պանքան այս անտեսական չփոթութեան առաջքն առաւ։ Իւր ոսկեդրամի պահեստէն քիչ մը բան դուրս հանելով, կրցաւ չբարձրացնել իւր դրամագրչի սակն, ինչպէս պիտի պարտաւոր բարձրացնել, եթէ Լոնտոնի տաղնապը շարունակէր, և Ֆրանսական ոսկին ինքնին դուրս եկնէր երթար։

Պ. Ռուվիէ սա կէտն եւս ճշդեց որ եթէ Ֆրանսայի Պանքան իւր զեղչի սակը բարձրացնել հարկադրուէր, ֆրանսական նոր փոխառութեան սուրբագրումն իսկ կը վտանգուէր, և կը դժուարանար ելմտացոյցի միացման և բարելաւման կարգադրման մեծ գործը, զոր ներկայ նստաշրջանին մէջ ֆրանսական խորհրդարանն յաջողեցաւ ի գլուխ հանել։

Աւելի քան զայս, 75 միլիոն ֆրանքի փոխառութեամբ Ֆրանսայի Պանքային ոսկեդրամի պահեստն զգալապէս չտկարացաւ։ որովհետեւ Ֆրանսա դեռ եւս ոսկւոյ պատկառելի պաշար մ'ունի։ Միայն Ֆրանսայի Պանքային մէջ մեկ միլիառ 123 միլիոն ֆրանքի ոսկեդրամ կայ հնչուն։ Պ. Լօռ պարտ դրաւ Ֆրանսայի Պանքային վրայ որ ի պահանջել հարկին անմիջական կերպիւ պատրաստ դրամ ունենալու համար, ո՛չ միայն մետաղդրամ այլ և օտար երկրաց վրայ առաջնակարգ թուղթ դտնուի իւր արկղներուն մէջ։ Պ. Լօռի այս «հայրենասիրական» առաջարկին ակնարկելով Պ. Ռուվիէ հարցուց թէ Անգլիոյ Պանքային փոխ տրուած 75 միլիոն ֆրանքն ի՞նչ է եթէ ոչ օտար երկրի վրայ առաջնակարգ թուղթ։ որովհետեւ Անգլիոյ Պանքան անգլ. Տէրութեան յատուկ դանձատոմսեր տուաւ ի փոխարէն 75 միլիոն ֆրանքի, և Ֆրանսային դուրս չկայ օտար թուղթ մը այնքան յարգի որքան անգլ. Տէրութեան դանձատոմսք։

Պ. Ռուվիէ ի վերջոյ ծանոյց թէ Ֆրանսայի Պանքային իրրեւ պետական Պանքա արտօնութիւնը նորոգելու համար օրինական պէտք եղած ծրագիրը պիտի մատուցուի Խորհրդարանին, (ինչպէս անկէ ի վեր հեռագիրը ծանոյց մատուցուեցաւ,) և այն առթիւ կարելի պիտի լինի ընդարձակապէս խորհրդակցիլ Ֆրանսայի ազգային վարկին կազմակերպութեան և Ֆրանսայի մետաղդրամ պահեստից պաշտպանութեան չահեկան խնդիրներուն վրայ։ Այս խնդրոց մէջ կը մտնէ նաեւ դրամոց մաշումը։ Ֆրանսա բաւական հոգ չի տանիր իւր մաշած ոսկեդրամը ժողվելու և անոր տեղ նոր ոսկեդրամ ի հրապարակ հանելու։ Մարդ մը որ իւր կալուածներուն նորոգութեան բնաւ հոգ չի տանիր, և անտարբեր կը թողու որ անոնք անխնամ մնալով անդարմանելի կերպիւ հինանա փճանան, շատ անխոհեմ, մինչեւ իսկ յիմար մէկը պիտի համարուէր, բայց ոսկեդրամի խնդրոյն վրայ Ֆրանսա կը նմանի նոյն անհոգ կալուածատիրոջ։ Ամեն տարի Ֆրանսայի ոսկեդրամի մթերքէն մաս մը բան կը հինանայ կը պակսի, բայց տեղը չի լեցուիր, և Պ. Լօռ իրաւամբ կը դանդատի թէ խորամանկ հրեայ սեղանաւորք այս վիճակէն կ'օգտին՝ նոր ոսկեդրամները վերցնելով հրապարակէն և անոնց տեղ ածան գնուած պակաս ոսկեդրամ քշելով։ Վաճառականութիւնն ոսկեդրամ ընելով մտացածին բան մը չի հանկնար, այլ արդեամբ ինչ որ կը պարունակէ ձեռքը դտնուած ոսկին։ Բայց երբ հինցած ոսկիները միշտ փոխուին, երբ Ֆրանսական ոսկին փափաքեալ կշիռն և ատիճանն ունենայ միշտ, ամենէն աւելի չահամոլ հրեան անդամ չահադիտութեան նիւթ չի դտներ այդ կողմէ։

Պ. Լօռի հարցապնդումը կառավարական յաղթանակաւ մը վերջացաւ։ 29ի դէմ 419 քուէով, Երեսփ. Ժողովը մերժեց Պ. Լօռի առաջարկած պարտաւանաց քուէն։ Միապետականաց կողմէ Լանժիւինէ կոմսը բեմն ելնելով, ըսաւ որ իրենք՝ Միապետականք՝ արդարադատ հակառակորդներ են, եւ այս ելմտական և դրամական խնդրոյ մէջ հանրապետական կառավարութեան ընթացքը գնահատելի կը գտնեն, մանաւանդ Պ. Ռուվիէի բացատրութիւններէն ետքն։ Այնկողմեան ատենաբանն հաստատեց դլխաւորապէս թէ 75 միլիոն ֆր.ի դումարն Անգլիոյ Պանքային փոխ տալու արտօնելով Ֆրանսայի Պանքային կառավարիչն, ելմտական նախարարը շատ տաղնապալի ժամանակի մը մէջ կորովի և հանրօգուտ ընթացք մը բռնած է, որուն համար իւր կուսակցաց կողմէ խնդակցութիւն կը յայտնէ։ Եւ այս վիճաբանութիւն որ ոսկի ելմտական պիտի լինէր, Պ. տը Ֆրէսինէի նախարարութեան համար քաղաքական յաջողութեան մը յանգեցաւ։

* * *

Այս երկար յօդուածիս սկիզբն ըսինք, ամենէն աւելի փորձառու անտեսագիտաց հաշիւներուն վրայ յենլով, թէ վերջացող 1890 տարւոյն մէջ ֆրանսայի ժողովուրդն, իւր ապրուստն հոգալէն և կառավարութեան մատակարարած հանրային պէտքերը հոգալէ, մինչ 1881ին 929,093 հոգի էին և 1869ին 667,963 հոգի։

—Ռուսիոյ տնտեսական քաղաքականութեան մէջ փոփոխութեան նշաններ կը տեսնէ Թիմէսի Վիեննայի թղթակիցը։ Ռուս կառավարութիւնը, բոլորովին չրաժնուելով հանդերձ մաքսապաշտ քաղաքականութենէն, Գերմանիոյ կայսեր ուղղութեան կը յարի, այսինքն՝ կը յօժարի առեւտրական կամ մաքսային պայմանագրեր կնքել փոխադարձութեան սկզբունքին վրայ։ Այս պայմանագրութեանց մէջ ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգի մաքսային պայմաններն՝ ո՛չ մէկ ազգի պիտի տայ, այլ պիտի նայի որ իւր կողմէ մաքսային մէն մի դիրքման փոխարէն ուրիշ Տէրութիւն մ'այ համապատասխան զիջում ընէ իրեն, մինչ իւր հիմակուան քաղաքականութիւնն է անիսիրտ ամեն ազգաց դէմ փակել Ռուսիոյ մաքսային սահմանները։

ԿԱՅԻՍԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Տպագրի լրագրերէն քաղուած)

Ներքին գործերի մինիստրութիւնը հաստատեց այն ընկերութեան կանոնագրութիւնը, որի նպատակն է զարգացնել կանանց արհեստագիտական ուսումը։ Այդ ընկերութիւնը, ի միջի այլոց, պէտք է հիմնէ յատուկ դպրոց, արհեստների վարժարաններ պարապելու համար։

—Պետական տնտեսն այս օրերս բացատրել է, որ քաղաքային և հասարակական վարչութիւնների գործունեութիւնը սահմանափակուած է քաղաքային կանոնագրութեան 2րդ յօդուածով և քաղաքային խորհուրդներն իրաւունք չունին քաղաքի փողերից նպաստ տալ և գրանով օգնել քաղաքի բնակիչներից ում ուզում է լինի։

—Կովկասի կառավարչապետի Պետերբուրգ դնալով խնդիր է յարուցուել Պետերբուրգում հոդաբարձութիւն կազմելու՝ այնտեղ ուսում առնող կովկասցի ռուս երիտասարդներին օգնելու համար։

—Օրդուբաթից գրում են. «Մեծ ազատաբար գործարանի տէր Պ. Կարապետ Բաբայեանց քսան տարի է արդէն բերել է տալիս իսալական տասակի բօժօժի սերմը և ծախում Օրդուբաթի և շրջակայ գիւղերի բնակիչներին։ Այժմ գարնան, առաջիկայ տարվայ համար բերել է տուել մեծ քանակութեամբ սերմ և ծախում է մինչալը 50 կոպէկով, այն ինչ առաջ ուրիշները նոյն սերմը ծախում էին 1 ռուբլիով, կամ նոյն իսկ 1 ռ. 20 կոպէկով։ Ցաւալի է որ այսպէս չերամապահութիւնը ժողովրդի գլխաւոր պարապմունքն է և տարեկան մինչեւ 30 կամ 40 հազար ռուբլու սերմ է ծախվում դաւառում։ Ուրեմն Պ. Բաբայեանց, անկասկած, մեծ օգուտ կը տայ ժողովրդին, իւր բերած սերմը կէս գնով ծախելով գիւղացի չերամապահներին»։

—Թիֆլիսի փողոցներում այս օրերս էլ կարելի է գաղթականների հանդիպել, որոնք Քրիստոսի անունով անց ու դարձ անողներից ողորմութիւն են խնդրում։ Ցաւալի է այդ թշուառների դրումիւնը։ Ձիւնն ու սառնամանիքն անդամ նրանց հոսանքը չէ կտրում։

—Սամարղանդից գրում են, որ այնտեղ մտադրութիւն կայ ուր հարկն է բազոք ներկայացնելու հրէաների դէմ, խնդրելով որ արգելուի հրէաներին Թուխարիստան դնալը։

—Մեզ ուղարկված է հետեւեալ նամակը Մարսէյլ քաղաքից։ «Օր չէ անցնում որ չողենաւերը չբերէին այստեղ հայ երիտասարդներ։ Այս բոլոր պանդուխտները դնում են Ամերիկա, չնայելով որ Միացեալ-Նահանգների կառավարութիւնը նորերում խնդրել է ֆրանսական կառավարութիւնից չը թողնել ոչ ոքին գաղթել Ամերիկա, եթէ գաղթողը առնուազն 500 ֆրանկի ապահովութիւն չունենայ։ Լսում ենք, որ Ամերիկան նոր գաղթած հայերից շատերը մնացել են այնտեղ անգործ և նիւթապէս անելանելի, թշուառ վիճակի մէջ։

—Մտադրութիւն կայ Պետերբուրգում այգեգործութեան նոր ուսումնարան բանալ, որ յատկապէս կանանց համար կը լինի նշանակուած։

—Ֆինանսների մինիստրութեան մէջ չուտով մի խնդիր կը քննուի կոմեսիքների վրայ հարկ դնելու մասին։

—Առաջիկայ տարուանից եւրոպական և ասիական Ռուսիոյի հիւսիսային և հիւսիս-արեւմտեան հեռաւոր տեղերում առեւտրական և արդիւնարանային հաստատութիւններ հիմնել ցանկացողներից միայն ռուս ծագումի մարդկանց առանձին արտօնութիւններ կը տրուին։

—Ցաւանի է, որ Կովկասում ապրող գիւղացիներն իրենց համար գիւղական բանկեր չունենալով, որտեղից կարողանային քիչ տոկոսով փոխառութիւններ անել, անհրաժեշտ կարիքներից ստիպուած միշտ ընկնում են դանազան վաշխառուների ձեռքը, որոնք վերին ատիճանի կեղեքելով նրանց, ի վերջոյ բոլորովին կործանում են նրանց։ Մեր գաւառական թղթակիցների ամենամեծ արտունչներից մէն էլ գիւղացու այդ խիստ ցաւալի և աւերանքի գրութեան մասին է եղած միշտ եւ է ներկայում։

Սակայն վաղուց ի վեր գիւղացուն այդ գրութիւնից հանելու համար լուրջ ուշադրութիւն էր դարձուած, բայց վերջերս միայն, ներքին գործերի և ֆինանսների մինիստրութեան մէջ վճռուեց գիւղական բանկեր հիմնելու։ Հենց այդ առթիւ էլ Թիֆլիսի գաւառական վարչութիւնը ներկայումս հաստատ արդէն պատրաստուած է նրանով Թիֆլիսի գաւառի այն տեղերի ցուցակը, որտեղ կարիք կայ գիւղական բանկեր հիմնելու, շուտով այդ ցուցակը կը ներկայացնէ Թիֆլիսի Պ. նահանգապետին։ Ինչ խօսք, որ գիւղական բանկեր հիմնելով, մեր գիւղացին, վերջապէս, փոքր ինչ ազատ շունչ կը քաշէ։

— 134 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՈՒԹՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՏՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹԱՆԱՄԻՆ

—Դերակոմս, յարեց Պ. Լաթռատ, դուք մեր կողմն եւ մեզ հետ էք։ լաւ։ Հիմա այլ եւս հակառակութիւն մը չունիմ ձեր դէմ։

Այն ատեն որոշուեցաւ որ Ժիլ, գործելէ առաջ, պիտի սպասէր հետեւեալ օրն իսկ դերակոմսին ընելիք պաշտօնական դիմումին արդիւնքին։ Այն ալ կ'ուզէր արդէն գործին առանցքն ըլլալ։ Իր ձեռքը բռնած էր բոլոր անձերն որք առանց իր կամքին չէին կրնար գործել։ Եւ միտքը կը դնէր, որ եթէ հանդիպում մը տեղի պիտի ունենար, զայն քանի մը օր յետաձգէր։ Այդ միջոցին, ժամանակ պիտի ունենար ուրիշ կողմէ գործելու։ . . . եւ այն ատեն, թէ որ յաջողէր։ . . . Բայց հիմակուհիմայ բան մը չըսեցին դերակոմսին խորհրդաւոր ծրագիրներուն վրայ, արդէն քիչ ատենէն պիտի իմանար թէ ինչ կը խորհէր մութին մէջ։

Դարձեալ որոշեցին Պ. Լաթռատ, իր որդին և դերակոմսը որ օրիորդ Լաթռատին բան մը պիտի չըսէին իրենց դիտաւորութեան և այն բաներուն վրայ որք յետոյ կրնային կատարուիլ։

Դերակոմսը ճաշի վար գրին։ Աւելի լաւ բանի մը սպասելով, ասիկա ալ վատկած էր։

Սեղանի վրայ, երեքը կրցան ազատորէն խօսակցիլ, վասն զի օրիորդ Լաթռատ գլխու սաստիկ ցաւ մը պատրուակելով, չէր ուզած սենեակէն դուրս ելնել։

ԼԱ.

ԴԵՐԱԿՈՄՍԻՆ ՄԵԹԵՆԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հետեւեալ առաւօտուն դերակոմսն իր գործակից Լօռիին հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։ Թէև վանալու բան մը չունէր հիմա իր միակ սպասաւորն եղող խոհարարուհւոյն հետաքրքրութենէն և անխորհրդութենէն, խնամով գոցած էր սենեկին դուռներն որոց առջեւ, ծայրայեղ զգուշաւորութեամբ մը, հաստ օթոցներ կախուած էին։

Դերակոմսն անլուր յանդգնութեան գործ մը պիտի ըներ, վտանգաւոր ձեռնարկ մը պիտի կատարէր առանց ապահով ըլլալու յաջողութեան, ինչպէս նեղը մնացած եղիներուն որ իրեն սպասող մահուան առջեւ կը նետուի, կամ ինչպէս խաղացող մը որ կանաչ գործին վրայ կը նետէ իր հարստութեան մնացորդն, որոշելով ինքզինքն սպաննել եթէ կորսնցնէ։

Դերակոմսը յոյս դրած էր Ատրիէնի և Օրիորդ Լաթռատի ամուսնութեան վրայ կարենալու համար այդ միջոցով ըստ սովորականին ստակ քաշել։ բայց մարգիսն իր ձեռքն կը փախչէր։ որովհետեւ ինքը չէր խաբուեր։ գիտէր թէ երիտասարդն իր ըրած որոշումէն ետ պիտի չկենար։ Այս վերջին աղբիւրը՝ զոր այնքան խնամքով պատրաստած էր, այս վերջին աղբիւրը ձեռքէն կը փախչէր։ պէտք էր որ ալ մոքէն հանէր նախորդ օրմնադրին միլիոնները։ Բան մը չուներնալով, վարիէ զուրկ ըլլալով, բարեկամներն իրենց քսակը գոցած ըլլալով իր առջեւ, դերակոմսն իրաւ նեղը մնած էր։

Միւս կողմէ, իր հին ատելութիւնը Լասէռի կոմսին համար զինքը կը կուրցնէր։ չէր ուզեր տեսնել այն վտանգներն որոց ինքզինքը կ'ենթարկէր։ չէր զգար թէ իր ընելիքին հետեւանքները կրնային աղետաբեր ըլլալ իրեն համար։ Թշուառականը վերջին աստիճան անձկութեան մէջ էր, և ինչ որ ալ ըլլար, պէտք էր որ իր վերջին փորձը փորձէր։

Երբ բոլոր պատուէրները տուաւ Լօռիին, բաժնուեցան իրարմէ։

Այս վերջինն ուղղակի Նօռի կայսրանը գնաց։ Քսան վայրկեան սպասեց տոմակներու ծախուած տեղին բացուելուն, եւ երրորդ կարգի տոմակ մը գնեց Էռմոնի համար։

Դերակոմսն հագուեցաւ և դուրս ելնելով ինքն ալ Նօռի կայսրանը գնաց։ Առանց զայն ճանչնալ ցուցնելու, նոյն իսկ առանց անոր նայելու Լօռիի առջեւէն անցաւ, որ իրեն կը սպասէր և առաջին կարգի տոմակ մը առնել փութաց, որովհետեւ կիլէն մօտ էր գոցուելու։ Անցան այն սրահներէն որոց մէջ կը սպասեն ուղեւորք, և որք բացուած էին արդէն, և շոգեկառքը մտան։ Էռմոնի կայարանը վար իջան։ Դերակոմսն արագ քայլերով հեռացաւ, և Լօռի հեռուէն հետեւեցաւ անոր։

Քիչ ատենէն դերակոմսը դաշտերուն մէջտեղը հասաւ։ Բաւական լաւ ճամբայ մը մտաւ որ Էռմոնի բլրէն վեր կ'ելնէ և Մօնմոռանսիի անտառին շարունակութիւնն եղող անտառներուն մէջ կը տանի։ Այս ճամբան կատարելապէս ամայի ըլլալով այս միջոցին, եւ խորհելով թէ վայրկեան մը իր խոհեմութիւնը կրնար ձեռքէ ձգել; դերակոմսը կանգ առաւ և նշան ըրաւ Լօռիին որ իրեն միանայ։ Նա ալ ճապարեց և շուտով իր տիրոջ քով գնաց։

—Լաւ գիտեցի՞ր, հարցուց դերակոմսը։

—Այո։ Ապահո՛վ եմ որ կրնաս ճանչնալ։

—կատարելապէս։

—Նոյն իսկ դէմքը։

—Նոյն իսկ դէմքը։

—Մեր անցած ճամբան Բօնթուազ կը տանի, այդ ճամբով, որ Սէն-Տընիսինը կը շարունակէ, Բարիզէն հոս կուգան կառքով, հիմա, քալենք։ Քիչ մը շատ քալելով դեռ քսան վայրկեանի, գոնէ քառորդի մը տեղ ունինք։

Վայրկեան մը եռաքը, դերակոմսը շարունակեց։

—Ուրիշ ճամբաներ կան որք անտառին մէջէն կ'անցնին և որոյմէ ալ կրնանք հասնիլ այն տեղն ուր կ'երթանք, ինչպէս Մոնմոռանսիի տակէն անցնող ճամբուն որ այնչափ երկայն չէ, բայց անկից գացած ատեն մարդ գլուխս կրնայ մոլորիլ ուղիղ ճամբէն տարբեր ճամբայ մը մտնելով։ Ընդհակառակն այս տեղ կարելի չէ մոլորիլ։ Քիչ մը դառ ի վեր է, իրաւ, բայց գէշ չէ ճամբան։

Բլուրէն վեր եկած էին և վայրկենէ մ'ի վեր անտառին մէջ էին։ Քառուղի մը հասան։ Դերակոմսը կանգ առաւ։

—Ալ չենք հետեւիր այն ճամբուն որ Էռմոն կ'իջնէ, ըսաւ։ Տեսաւ չորս ուղիներն որոնց մէջ կառքի անիւներու հետքեր կան և որք անտառին մէջ կը խորասուզին, երկուքն աջ կողմն և երկուքը ձախ կողմը։

—Կը տեսնեմ։

—Լաւ ուշադրութիւն ըրէ։ Ձախ կողմինները կը թողունք, աջ կողմն առաջինն ալ չենք բռներ, ու սրիկէց կ'երթանք։

—Լաւ, ասիկա ալ պահեցի միտքս։

—Յառաջանանք։

Տակաւին հօթը ութը վայրկեան ալ քալելէ ետքը, հասան ժանգոտած հին երկաթէ վանդակապատի մը առջեւ, որ կը փակէր ընդարձակ պարտէզ մը։ Այդ վանդակապատին, նորարոդոյ ծառերու մէջէն որք իրենց ոստերը կը բարձրացնէին կանաչ թաւուտքի մը վերեւ, բաւական հեռուն կը նշմարուէր հին սեւ շէնք մը, ճեղքրտուած պատերով, որ գեռնայարկ մը ունէր և երկու աշտարակներ որոնց վրայ պատառուած քներ բացուած էին ինչպէս բերդի մը պատերուն վրայ։

Այս բնակարանն ամայի կը թուէր։ Արդարեւ երկայն ատենէ ի վեր տանտէրը լքած էր զայն, ինչ որ կը հասկցուէր խոտերէն, մամուռներէն և մացառներէն։

—Ալ չենք երթար, հոս է տեղը, ըսաւ դերակոմսը։

—Մարդ կը բնակի՞ հոս, հարցուց Լօռի։

—Այո, երկու անձեր, ամուսինն ու կինը, որք ապահով եմ, մեծապէս ուրախ պիտի ըլլան զիս տեսնելով։

—Բայց կատարեալ անպատ մըն է ասիկա, կարծես թէ վայրենիներու բնակած երկիր մըն է։

—Այն տունը զոր այս տեղէն կը նշմարենք արդարեւ ախորժելի երեւոյթ մը չունի, բայց ներսիդին բնաւ չնմանիր արտաքին տեսքին։ Շատ գեղեցիկ, լաւ զարդարուած և վայելչօրէն կահաւորուած շատ մը սենեակներ կան մէջը։

—Իրաւ որ բնաւ այդպէս չերեւար դուրսէն։

—Ժամանակաւ, Լօռի վարպետ, հոս փասիանոց մը և բաղնիք կային։ Փառաւոր ժամադրավայր մըն էր որսորդութեան և ամենէն մեծ անձնաւորութիւններն, լշխաններ և նոյն իսկ թագաւորներ կուգային զուարթօրէն հացկերոյթներ տալ հոս և Ֆրանսայի լաւագոյն գիներները խմել գեղեցիկ և ազնուական տիկնանց հետ որք չէին վախնար թաւուտներուն մէջ քիչ մը մոլորելու։

(Շարունակ.)

ԴԷՊԵՐԸՆ Ե'ԱՒՍՏՐԻԱ

Աւստրեան կառավարութեան եւ ընդդիմադիր կուսակցութեան լրագրերը համաձիտ են սա կէտի վրայ թէ Աւստրիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն լուծումը կը նշանակէ կոմս Թաաֆֆէի դահլիճին կողմէ տրամադրութիւն մը մեծամասնութիւն կազմելու գերմանական ազատական կուսակցութեան աջակցութեամբ, որ ցարդ ընդդիմադիր կուսակցութիւն էր։

Նոյէ Ֆրայէ Փրէսէ հեւս, գերմանական ազատական կուսակցութեան թերթը, կը հաւանի Երեսփ. Ժողովոյն լուծման և գերման ազատականաց Թաաֆֆէ կոմսին հետ գործակցութիւնը չմերժելով հանդերձ, փափաքելի կը համարի որ քաղաքական կացութիւնն աւելի պարզուի։ Առ այժմ մտաց մէջ կատարեալ շփոթութիւն կը տիրէ յԱւստրիա, ի մասին շարունակութեան Թաաֆֆէ կոմսին նախարարութեան։

Ի ԼՈՆԴՈՆ

Անգլիոյ մէջ օրուան մեծագոյն խնդիրներէն մին է... կրնա՞ք երևակայել... Արիստոտելի մէկ կորուսեալ ձեռագրին գիւտն, որ հին հեղինակաց մէջ բազմիցս յիշուած էր, բայց գտնելու յոյսն ի վաղուց կորուսած էր գիտական և գրական աշխարհը։ Բրիտանական Թանգարանի վարչութիւնն Եգիպտոսի մէջ կարգ մը պրոտուագրեր (papyrus) գտած լինելով, քննութեամբ երևան եկած է թէ անոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Ա.Ռէնէ Սահմանագրական Պոլոնիոն վրայ Արիստոտելի մեծայարգ մէկ գործն, որ մեծ լոյս կուտայ Ա.թէնքի կառավարութեան եղանակին վրայ։ Լոնտոնի լրագիրը կը հռչակեն թէ Ժ. դարէն ի Իվիր, յորում Տակիտոսի Տարեգրութեանց ձեռագիրը գտնուեցաւ գերմանական վանքի մը մէջ, այսչափ կարեւոր գիւտ մը չէր եղած հնութեան երեւելի հեղինակաց գրուածներէն։

Ի ՊԵԼՃԻԱ

Բոլոր Եւրոպա կը ցաւի Պելժիոյ թագաւորին եղբօրորդւոյն մահուան համար, որ անակնկալ աղէտ մ'եղաւ։ Պոտուէն իշխան 22 տարեկան քաջառողջ երիտասարդ մ'էր, զոր իւր հօրեղբայր Լէոփոլտ Բ. թագաւոր մեծաւ փնտամով պատրաստած էր իրեն յաջորդելու։ զի թէեւ Պելժիոյ թագին ժառանգն է արդի թագաւորին եղբայրը, բայց սա հազիւ երկու տարեկան փոքր է իւր մեհվատա եղբօրմէն, և հաւանական չէ որ իւր եղբօր մահէն ետեւ երկար ժամանակ իշխէ Պելժիոյ վրայ։ ուստի, իրական գահաժառանգը Պոտուէն իշխանն էր։ Մելամաղձիկ գուգադիպութիւն մ'է որ Պոտուէն իշխանին մահուան օրը 22 յունուար, տարեդարձն էր Լէոփոլտ թագաւորին միակ գահաժառանգ որդւոյն մահուան, որ 1869 յունուար 22ին մեռաւ։ Պելժիոյ գահաժառանգութիւնը կ'անցնի Լէոփոլտ թագաւորին միւս եղբօրորդւոյն, հանգուցեալ իշխանին կրտսեր եղբօր, Ալպերթ իշխան, 16 ամեայ, որ անցեալ օր յատուկ հանդիսիւ գինուորական վարժարանը դրաւեցաւ։

Պելժիական Սահմանադրութիւնը չընդունիր իգական ճիւղին արքայական իշխանութեան փոխանցումն։ Պելժիա թագաւորներալ ոչ թագուհիներ կրնայ ունենալ իւր արդի օրէնքին համեմատ։ Բայց եթէ արու ժառանգորդք չմնան, թագաւորն արտօնեալ է Խորհրդարանին և կառավարութեան հետ համաձայնութեամբ ի կենդանւոյն նշանակել իւր յաջորդ։

Հանգուցեալին քոյր Հանրիէթ իշխանուհին եւս հիւանդ է։ Եղբայրը գիշերն իւր քով հսկելով պաղ առած և հիւանդացած էր։ Այս հիւանդութեան աղետալի վախճանն իմաց չտրուեցաւ իւր քրոջ, որ քանիցս ուղեց երթալ տեսնել իւր հիւանդ եղբայրը, բայց մեծ դժուարութեամբ համոզեցին զինք որ սենեկէն չելնէ։

Պոտուէն իշխանի պաղառութիւնը սաստիկ թոքատապ մը յանդած էր, որուն չորս օրուան մէջ զոհ դնաց։

Պոտուէն իշխանի մարմնոյն մասերուն մայրաքաղաքէս մեկնելու օրը մօտեցած ըլլալով, վաղը կայս. պալատն մէջ հանդիսաւոր հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ հրամանատարաց և սպայից։

Ճարոնական մարտանաւերու հրամանատարք Պ. Պ. Թանաքա և Հիտայքա երեկ կայս. պալատ երթալով, այցելութիւն տուին բարձրաստիճան պաշտօնէից ոմանց։

—Երեկ գիշեր Հէյէյ մարտանաւուն մէջ ճարոնցի հրամանատարաց կողմէ սեղան մը տրուեցաւ երկու հարիւր հրաւիրելոց, որք էին օսմանցիք, օտարազգիք, լրագրաց ներկայացուցիչք և այլք։ Մարտանաւուն շրջեմակոյկն և մակոյկները Գալաթաչէն Հէյէյ մարտանաւը փոխադրեցին հրաւիրեալները։ Սեղանը պատրաստուած էր մարտանաւուն խեղաց կողմը գրնուած ստորնայարկի սրահին մէջ, իսկ վերնայարկին մէջ թատրոնի տեսարան մը շինուած էր։

Ժամը 11ին բոլոր հրաւիրեալք եկած ըլլալով, նախ նուագածուաց խումբ մը, որ յատկապէս բերուած էր, Համիտիէ քայլերգը նուագեց և ներկայք յոտնկայս ունկնդրելով ծափահարեցին և «կեցցէ՛ Վ.Հ. Սուլթան» գոչեցին։ Յետոյ թատերական տեսարանին վրայ ճարոնի կատակերգութիւններ ներկայացուեցան, որք ներկայից ծիծաղները շարժեցին մինչեւ վերջը։ Ներկայացումներէն յետոյ հրաւիրեալք սեղանի սրահն առաջնորդուեցան։ Կերակուրները երեք տեսակ պատրաստուած էին ճարոնական, եւրոպական ու արեւելեան ճաշակաւ։ Օսմ. նաւային սպայ մը թուրքերէն բանախօսութիւն մը ընելով բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վ.Հ. Սուլթանին և Միքատոյին։ Այս բանախօսութիւն յետոյ անգլիերէնի թարգմանուեցաւ։ Հէյէյ մարտանաւուն հրամանատարն և երկրորդ նաւապետը անգլիերէնէն բանախօսութիւնները ընելով, շնորհակալութիւն յայտնեցին Վ.Հ. Սուլթանին կողմէ իրենց նկատմամբ եղած սիրալիր ընդունելութեանց եւ պատիւներուն համար։ Սեղանէն յետոյ հրաւիրեալք վերնայարկն եկան, ուր կրկին անգամ ճարոնական կատակերգութիւններ ներկայացուեցան, որոց յաջորդեցին պարերն, որք տեւեցին մինչև գիշերուան ժամ 6։ Հրաւիրելոց մէջ կը գտնուէին նաեւ բերայի բազմաթիւ ընտանիքներ։

— —

ՕՍՄ. ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Օսմ. կայս. Պանքայի բաժնեթղթոց գները բարձրանալու վրայ են ի Բարիզ և ի Լոնտոն։ Սըր Էնկար Վէնսընդոր երէկ հասաւ մայրաքաղաքս, բացորոշ առաջարկութիւններ կը բերէ, կըսուի, հարկերով երաշխաւորեալ երեք փոխառութեանց պարտատոմսից փոփոխման համար։ Լոնտոնի մէջ այն կարծիքէն են եղեր թէ, արդի պարագայից մէջ, լաւագոյն է երեք փոփոխումները մէկէն չի կատարել, վասնզի այդ միացում այնպիսի ընդարձակ գործողութիւն մը առաջ կրնայ բերել որ չի յարմարի հրապարակի կացութեան։ Ուստի պիտի առաջարկուի նախ մէկ, և կամ, եթէ հնար է, երկու փոխառութեանց պարտատոմսից փոփոխումը կատարել։ այս որոշումը եվրոպական Գանձը պիտի տայ։ Բէժիի բաժնեթղթոց գները անփոփոխ կը մնան, և այս բանը կը վերագրուի կառավարութեան և ընկերութեան միջեւ կատարուած բանակցութեանց (ի մասին Բէժիի յանձնառութեանց տեսրի մէջ ներմուծելի փոփոխմանց) յապաղմանց։

* * *

Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է հետեւեալ պաշտօնական ծանուցումը.

Ասկից առաջ գրուած էր բոլոր եվրոպական պաշտօնէից որպէսզի 1306 տարւոյ մարտի սկիզբէն օսմանեան արժեթղթոց հետ փոխանակումն որոշուած տէֆթերներու և այլոց՝ գաւառները գտնուող տեարց նկատմամբ քննութիւններ կատարեն ու տեղեկագրով մը հաղորդեն և մինչդամսն Պէրաթները ղրկեն։ Արդ, այս անգամ եւս չրջաբերականաւ մը հետեւեալն հաղորդուած է բոլոր գաւառաց.

Վերոգրեալ օսմանեան արժեթղթոց առժամեայ մուրհակները պատրաստ ըլլալով, տրուելու վրայ են այդ տէֆթերներուն մայրաքաղաքս գտնուող տեարց և գաւառները գտնուողներուն ալ պիտի ղրկուին։ Սակայն նկատելով որ գաւառաց մէջ այդ առժամեայ մուրհակներն ստացողները պիտի ստիպուին կրկին անգամ դալս ի Կ. Պոլիս ղրկել բուն իսկ օսմանեան արժէթուղթերն ստանալու համար և նկատելով որ բուն իսկ արժէթղթոց տպագրութիւնն աւարտելու վրայ է եւ մինչեւ մարտ պիտի ղրկուին. ուստի գաւառս գտնուող տէֆթերու եւ այլոց տէրերուն համար աւելի դիւրին նկատուած է ուղղակի բուն իսկ արժէթուղթերը ղրկել, որոց վրայ դտնուին 1306 տարւոյ սեպտեմբերի և 1307 տարւոյ մարտի կտրոնները։ Եւ եթէ գտնուին այնպիսիներ որք բուն իսկ արժէթղթոց առաքման սպասել չուզելով հիմակուընէ առժամեայ մուրհակներ ըստանալ կուզեն, պէտք է այդ կարգի անձանց ցուցակն եւ առանձինն ղրկել և՝ ըստ այնմ ժամ առաջ ղրկել տեղեկագրերն ու Պէրաթները։

— —

ՄԵԿՆՈՒՄ

Մայրաքաղաքիս ամերիկեան հիւպատոս Պ. Սուլինի և բրօֆէսօր Կրովնը այսօր Սուրիա և Պաղեստին կը մեկնին Մէսաժբրիի շոգենաւով։ Պ. Սուլինի աչքէ պիտի անցնէ ամերիկեան հիւպատոսարանները, և Ռոպերթ Քոլէճի պատմութեան համաբաւաւոր դասախօսն ալ, որ հրաժարած է, Ամերիկա կը վերադառնայ։

Բերայի կառավարիչ Հիւսէյին Հասիպ էֆէնտիի և Թրամուէյի ընկերութեան միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան մը համեմատ համագործակցութեամբ ոստիկանք յետ այսորիկ 20 փարայ միայն պիտի վճարեն Բերայի հանրակառքերուն մէջ և փայտեայ բաժանումներով արանց տեղը պիտի բաժնուի Թուրք կանանց յատուկ տեղն։

—Օսմ. կայս. Պանքայի Թարգման Ա.էջօ էֆ. Բանֆիրի Քասապայի երկաթուղւոյն Լոնտոնի վարչական խորհրդոյն կողմէ ընկերութեան ներկայացուցիչ կարգուած է ի Կ. Պոլիս։

—Կայս. աւագ Թիկնապահ Տէրվիշ փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է։

—Մաղաքի, Այասաղաի, Գալէնտէրի և Պէյքօզի կայս. քէօշկերու նորոգութիւնք աւարտած են։

—Բաղաքապետութիւնն իմանալով որ Սամսթիոյ, Եէտի-Գուլէի ու Հիսար Տիպիի կողմերը տղայոց մէջ կարմրախտ, հարսանիք և փողացաւ երեւան ելած է, յատուկ բժիշկ մը ղրկած է այդ կողմերը հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար։

—Կը յիշուի թէ Կ. Պոլսոյ քարափանց ընկերութիւնն արտօնեալ է, իւր արտօնագրով սահմանեալ երկու եզերաց միջեւ չոգեշարժ լաստեր բանեցնելու։ Շիրքէթի վարչական խորհուրդը բողոքած ըլլալով այս արտօնութեան դէմ որ, կ'ըսէր, իւր իրաւանց և առանձնաշնորհմանց կը հակառակի, խնդիրը Պետական Խորհրդոյ օրէնգիր ճիւղին յանձնուած էր։ Այս վերջինն յայտարարած է թէ ոչ մէկ շոգենաւային ընկերութիւն իրաւունք ունի ընդդիմանալու որպէսզի քարափանց ընկերութիւնը չոգեշարժ լաստեր և չոգենաւակներ չի բանեցուցէ իւր արտօնագրի ներած սահմանին մէջ։ Եպարքոսական թէզքերէ մը հրամայած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն՝ սոյն որոշումն հաղորդել երկուց կողմանց։

—Պոլսոյ կազի ընկերութիւնն սկսած է նորոգել Ետիգուլէի կազարանի կաթսայն որ անցեալ օր վնասուած էր և կը յուսացուի թէ մէկ քանի ամիսէն նորոգութիւնք աւարտին։

—Մաքսային վերատեսչութեան հասոյթն այս տարի հարիւր հազար ոսկւոյ առաւելութիւն մը ունեցած է նախորդ տարւոյն հետ բաղդատելով։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երէկ ի Սիրքէճի ձերբակալեցին Էտիրնէլի Տիմիթրի անուն չարագործ մը, մին այն աւազակաց, որք ի Սիլիվրի, Ահմէտ էֆէնտին լեռը տարած էին։

—Գանտիոյ կառավարիչ Ֆէրիդ Ազիզ էֆէնտի փաշա քննիչի պաշտօնով Ամերիկեան Տրիպոլիս գնացած ըլլալով, իւր պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Մերլիվա Ֆէվզի Մուսթաֆա փաշա։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՐՈՒՄԵԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵՑ

Ռումելիի երկաթուղեաց 126րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ պիտի կատարուի յառաջիկայ շաբաթ, 1931 յունվար (փետրուար 1ը տօնական օր մը ըլլալուն պատճառաւ) ճիշդ կէս՝ օրին, արքունի փողերանոցին մէջ, ազնուութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային։ 3—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Յունուար.—Անգլ. կառավարութիւնը բացարձակ կը հերքէ այս օրերս հրատարակեալ այն լուրը թէ Անգլիա եւ Աւստրիա կարգադրութիւն մը կնքած են, որուն համեմատ Աւստրիա պիտի դրաւէ Եվերանիկ։

—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, Սըր Ճ. Ֆերգիւսըն հերքեց այն լուրը թէ Գերմանիա Սիամի թագաւորէն կը խնդրէ եղեր Մալաքքայի թերակղզւոյն մէջ նաւահանգիստ մը։

ՊԵՐԼԻՆ, 27.— Վիլհէլմ Կայսեր ծընընդեան տարեդարձին առթիւ, Ն. Կ. Վեհափառութիւն բարձր պատուանշաններ տուաւ նախարարներէն Պ. Միքէլի, Պերլեբէրգի, Հէյտէնի, Հէրթուրթի և իւր նախկին դաստիարակ Տքթ. Հինզբեթերի։ Սեւ Արծուի պատուանշան տուաւ ԷօՀէն արհիդքսին և Ճենովայի դքսին, որք Աւստրիոյ Կայսեր և Իտալիոյ թագաւորին կողմէ եկած են՝ Գերմանիոյ Կայսեր որդւոյն մկրտութեան ներկայ գտնուելու։

ՎԻԵՆՆԱ, 27.—Վիլհէլմ Կայսեր ծնընդեան տարեդարձին առթիւ հացկերոյթ տրուեցաւ կայսերական պալատն մէջ, և Ֆրանց Եոզէֆ Կայսր սիրալիր բանիւք բաժակ առաջարկեց Գերմանիոյ Կայսեր կենաց։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ 17 Յունվ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐԳՈՒՄ

3 տոկոս Լոնդրայի վրայ	109 1/16
3 » Բարիզի »	50 23
Օսմանեան Պարտատոմսեր	
Նոր Երեկոյ 1855 (Մարց. 1. 95)	20 30
Ոսկիի մէջ	— —
Դասաւորուն բաղդատեցեալ	20 29
1860 »	20 29
Թահվիլաթք Օսմանիէ Երեկ Երեկոյ	81
» » Ծամ Ցէրն	81

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՐՋԱԿԱՐԳՈՒՄ

Փոխառութիւն	A. Սերի	44 3/4
»	B. »	24 1/2
»	C. »	20 29

ՊԱՆՔԱՅԻ ԲԱԺՆԵԹՂԹՔ

Սուրբերի Հիւանդ.	Ամսվ. Լաք.	4 38
Գիւղի Շինութիւն	Ամսվ. »	9 15
Գանց աք Գալատա	» »	6 15
Ցոս Շանսի Եվլիյոսի	» »	4 29
Թրամուէյ	» »	505
Բուսաբերի Երկաթուղի	» »	77 3/4
Բաժնեթուղթ Լավրիսի	Գ. Ն.	153

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՐԱՄՈՒՆ

Օսմանեան ոսկի	կազ.	100
20 Ֆրանգոց	»	87 2
Անգլիական ոսկի	»	109 36
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 30
Խմբեթիալ	»	8) 30
Ֆլորին	»	51 10
Բուպլի Թղթադրամ	»	7 86
Մեծ. տրանզիտ (տարբ)	»	108 21
Ա Եղջոք	»	102 20
Հիսդնոց	»	102 20
Սեթանլիք	»	100 30
Թասֆիկէ	»	21 10
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	8—9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽ

Բարիզ, 28 Յունուար, ժամ 3 [illegible] 35 երեկոյ

Եւրոպական Դեռնք 3 %	95 47 1/2
» » 4 1/2 %	105 55
Օսմանեան քանօրիսի Պերթ Դ.	19 17 1/2
Յոնանեան երկաթուղի	77 50
» Բէժիի բաժնեթուղթ	333 75
Պանք Օթոման	622 50
Դերեան Լիսէնէ	885
Իտալական Դեռնք 5 %	92 52 1/2
Հելլէնական 5 %	463
Բրազիլեան Բիւրթ (1890)	416 25
Նորվեգական միջազգայ.	492 50
Պանք աք Բաքի	837 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	460
Եսէֆի Ղրցանց	—
Ոսկեղէն արտաքին	—
Ռիօ Թէնթօ	582 50
Պեհլաւանս	668 75
Ձեր Լոնդրայի վրայ	— —

Լոնդրա, 28 Յունվ. ժամ 6 վայր.— երեկոյ

Ֆրանսական [illegible]	97 3/16
» » Պերլի [illegible]	18 15/16
» » » [illegible]	44 3/4
» » » [illegible]	24 1/2
» » » [illegible]	18 15/16
Ֆրանսական [illegible] 1877	102 1/4
Պանք Օթոման	14 13/16
Ոսկեղէնակն ժամանակ (թանկագին)	97 11/16
» առանձ. (ստիպեցեալ) 1890	94 1/4
Ռիօ Թէնթօ	23 1/16
[illegible] (փոխառ. [illegible])	101
Ռուսական 5 %	90 3/4
Պէնգալ »	72 1/2
Գրանսական 1889	99
Ֆրանսական [illegible]	25 375

Վիեննա, 28 Յունվ. ժամ — վայր. —

Լոնդրայի երկաթուղի	36 90
» Բերլին բաժնեթուղթ	147 50
Ֆրանսական Լոնդրայի վրայ	114 60
» Փարիզի »	45 17

Պերլին, 28 Յունվ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնդրայի վրայ	20 35
» Փարիզի »	80 40
Բուպլի Թղթադրամ	235 50
Յոնանեան երկաթուղի	80 35
Օսմանեան քանօրիսի Պերթ Դ.	18 85

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 28 Յունվ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Դեռնք 3 %	95 30
Օսմանեան քանօրիսի Դ.	19 17 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Օսմ. Բէժի	338 62 1/2
Բրիտանական թիւրք	—
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Պանք Օթոման	621 25
Ռիօ Թէնթօ	581 25

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱԳԻ

ՄԱ ԲՈՒԶԻՆ
MA COUSINE

Տասն երեք տարի յետոյ կարօտիւ տեսայ զծիւտիք վերստին, և ինչ տպաւորութիւն որ պատահ էի իւր վրայ նորոգուեցաւ։ —Թո՛ղ ըսեն թէ տարիքն առած է և թէ առջինը չէ մնացած. կամ այն է թէ առաջ տեսած չեն գնա և կամ թէ աւելի սիրուհիները յաճախ փայլեցած են։ Ես աւելի սիրունը ոչ տեսած եմ և ոչ խնացած ոչ Փարիզու և ոչ Պոլսոյ մէջ։ — Իսկ տասներեք տարիները որք սահեր են բնաւ չեն տկարացուցած այն հեշտալուր ձայնը զոր փայելելու բաղդը կ'ունենան Պոլսեցիք այս միջոցիս։

Ժիւտիք հազիւ 42 տարեկան է այսօր, բայց իրրեւ 25 տարեկան կարողացաւ ելեքտրականացնել լիուլի լցուած սրահ մը։

«Ma Cousine» իրաւամբ արժանացած է փարիզեան մեծ համբաւի մը։ Նիւթը թէեւ չնչին, բայց ծայրէ ի ծայր լի է նրբիմաստ խօսակցութիւններով։ Ժիւտիքի համար ձեւուած է, ինքը միայն կրնայ էր Ռիքէթի մարթին մէջ մտնել։

Պ. Տիտիէ բաւական յաջողութեամբ ի գլուխ հանեց Շանքուռթիէի դժուարին դերն։ Մ. Ն.

Մէյլաքի գրչէն իմաստալից խօսքեր միայն կը կարդին՝ ամէն թատերախաղերու մէջ զոր գրած է ցարդ։ Բայց Մա Բոզնի մէջ հեղինակին այս չքնաղ յատկութիւնը առաւել եւս ի յայտ կուգայ։ Կ'ըսէի երէկ թէ մանաւոր Ունկընդիրք պէտք են այս խաղը հակընալու համար։ Ֆրանսացի բարեկամներէս մին որ երէկ երեկոյ հանդիսատես էր այս կարծիքը յայտնեց. «Այս թատերախաղը լաւ հասկընալու համար Ֆրանսերէն գիտնալու է։» Կարծեմ ներկայ եղող ամէն ունկընդիրք պահանջուածին չափ տեղեակ չէին այս գեղեցիկ լեզուի, քանզի բազումք կը ծափահարէին ինչ ինչ համարձակ ձեւեր և խօսքեր տիկին ժիւտիքի, և կը լռէին այն իմաստալից խօսքերէ յետոյ որ բերկրանք են մտաց։

Պարտ անձին կը հաճարիմ խոստովանիլ թէ տիկին ժիւտիք կատարեալ էր, այսինքն իւր համբաւոյն արժանի կերպով կատարեց իւր դերը։ Զայս կ'ըսեմ, ոչ ի գոհունակութիւն նոցա որ քննադատութիւններս խիստ կը գտնեն, այլ ճշմարտութեան քարոզ լինելու համար, որ պարտ է լինի կէտ նպատակ ամէն ուղղասէր քննադատի։ Տիկին ժիւտիք մի եւ նոյն յաջողութեամբ երգեց մի քանի երգեր յորս միշտ յաջթանակեր է։

Պ. Էօժէն Տիտիէ հիանալի կերպով կատարեց Շանթուրիէի դերը։ Սա կը հետեւի ուսանդութեանց հանգուցեալ Ռավէլի, հռչակաւոր զաւեշտախաղի Բալէ—Ռուալ թատրոնի։ Սակայն խմբին զաւեշտախաղը, Պ. տը Պէյր կրնայ հետեւիլ Պ. Տիտիէի եղանակին ի գոհունակութիւն ունկընդրաց։

* * *

Այս երեկոյ պիտի ներկայացուի

ԼԱ ՖԱՄ Ա ԲՈԲԱ
(LA FAMME A PAPA)

Թէոդոր-Վոլֆէլ երեք արարուածով. հեղինակութիւն Տանրքէնի և Մէյօյի. երաժշտութեան հեղինակն է տ'Երվիլ։

ԱՆՁԻՆՔ

Պ. Վուա	Ֆլորէնսթան
	Արիսթիտ
Տիտիէ	Կիպրոսի իշխան
Շանպլի	Պոտէն-Պրիտէ
Պուրժօթ	Թոպ
Սանսոն	Բաքօ
Սր. Վոկէլ	Գեղջուկ մը
Պ. Լրթիվր	Մատակարար
ԺԻՏԻՏԻՔ	Աննա
ՏՏ. Ոզ	Ֆօրալի
Վուա	Բօբա
Բառօթի	Անժէլ
Մէլլա	Լիսիէն
Մարսէյ	Նանա

ՅՈՎՀ. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ԱԶԴ

Մաքուր հայերէն խօսող դաստիարակուհի մը կը փնտռուի երկու դեռատի մանկանց համար։ Դիմել Խմբագրատուն։
133 2—7

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Տեղական շաբաթաթերթի մը մէջ՝ Կ. Յ. Պասմաճեան ստորագրութեամբ մեր «Նոր Աշխարհագրութիւն»ը քննադատող յօդուած մը կարդացի։

Քննադատութեան մը,—երբ օրինաւորութեան սահմանին մէջ է,—կ'արժէ պատասխանել։

Միայն գիտելի է որ՝ Պ. Քննադատը՝ 414 երեսէ բաղկացեալ դասագրքի մը մէջէ՝ Ասիական Թուրքիան միայն առարկայ կ'ընտրէ քննադատութեան և այս ալ՝ թերեւս իր ուզեւորած և ի մտոյ ուսումնասիրած վայրն ըլլալուն համար։

Տեսնենք ի՞նչ կ'ըսէ Պ. Պասմաճեան։

1. Աշխարհագրութիւնը նորաճեւութեան կը նմանի, միշտ փոփոխութեան ենթակայ է, այս պատճառաւ՝ հեղինակն արժան դատած է յօրինել «Նոր Աշխարհագրութիւն» մը՝ իրմէ առաջ հրատարակուածներուն վրայ մի քանի փոփոխութիւններ ընելով։»

Տարակոյս չկայ։ Աշխարհագրութիւնը միշտ փոփոխութեանց ենթակայ է, բայց «իւր ձեւերուն մէջ» ինչպէս ըսած եմք Յառաջաբանին մէջ և զոր Պ. Պասմաճեան չէ բարեհաճած յիշել։

Աժէն քաղաքակիրթ երկրաց մէջ՝ լեզուագիտութեան, ուսողութեան, չափագիտութեան, պատմութեան, աշխարհագրութեան և այլ ճիւղերու համար՝ ամէն տարի հազարաւոր դասագրքեր կը յօրինուին։ Ո՞վ կ'ըսէ թէ այս դասագրքեր նոր ի նորոյ կ'ստեղծագործուին։ Նոցա հիմը, ոգին ու խմորը միևնոյնն է միշտ, սակայն խնդիրը, բուն արհեստը զանոնք դասաւորելու, գործնական փորձառութեան մը վրայ հիմնելու և աւելի դիւրուսոյց և բանաւոր մեթոտի մը վրայ հիմնելու մէջ կը կայանայ։ Այսու հանդերձ՝ դարձեալ կատարեալ չեն անոնք, քանի որ փորձառութիւնն ու ժամանակը նորանոր պէտքեր ու միջոցներ կը ծնանին։

Մենք, ինչպէս արդէն ըսած եմք մեր գործոյն յառաջաբանին մէջ, կոպբելաւ գործ մ'արտադրած լինելու յականութիւնը չունինք երբէք։ Այսու հանդերձ, սրտովին շնորհակալ եմք այն կարող եւ անաչառ մասնագիտաց որոնք թէ՛ բերանացի և թէ հրապարակաւ յայտարարեցին թէ մեր «Նոր Աշխարհագրութիւն»ը 15—20 տարիէ ի վեր հրատարակուածներուն վրայ՝ զգալի առաւելութիւններ կը պարունակէ՝ ըստ ներելոյ հանգամանաց և պարագայից։

2. «Վանայ ծովակին մէջ 4 կղզեակներ կան՝ Աղթամար, Լիմ, Կտուց և Առուտր։» Մինչդեռ հինգերորդ մ'ալ կայ Ցիպան անուամբ՝ Արծկէի մօտ։ (Տես նաեւ Հ. Ներսէս Վ. Սարգսեանի Տեղագրութիւնը՝ երես 250, Վենետիկ 1864։

Եթէ կ'ուզէ Պ. Քննադատը, Ցիպանի պէս մի քանի ապառաժի կոտրներ ալ ես յիշեմ։ Բայց ի՞նչ կ'ելնէ անկից, աշակերտին Տեղագրութիւնն թէ դասական Աշխարհագրութիւն պիտի սովրեցնենք։ Մինչդեռ՝ այդ մանանոյ հատի մեծութեամբ կղզւոյն նայելով՝ անհամեմատ կարեւոր և շատ մեծ պակասներ կան զորս զանց ըրած եմք՝ համակերպելով ներելի եղած սահմանին։

3. Աղուանք՝ գլխաւորապէս Գոնեայի, Գոչ-Հիսարի, Զանկերլի և Զանտարլի կողմերը (էջ 174) և կը մոռնայ թէ Էրզրումի կուսակալութեան մէջ կան այնպիսի աղահանք որոց բերքը ամբողջ նահանգին բաւելէ զատ մաս մ'ալ դուրս կը հանէ։»

Մենք ըսած եմք գլխաւորապէս, քանզի նշանակած քաղաքներնիս՝ Ասիական Թուրքիոյ մէջ մեծ քանակութեամբ աղահանք պարունակող և զոյնս իրենց արտածութեան նիւթ ընող կարեւոր կեդրոններն են, ապա թէ ոչ, Էրզրումէն առաջ կը բնակին յիշել նաեւ Հալէպ (Ճէպուլ), Գարասաղ, Զամ Ալթը, Սարը Շապսն, Խարբուդ, Վան, Տիարպէքիր և այլն, մանրամասնութիւնք՝ զորս Առևտրական վարժարաններու մէջ միայն կ'աւանդեն։

4. «Սէպրիա (էջ 183). Կեսարիոյ հին անունը չէ, նախ Մշակ կամ Մաթաֆ (լտ. և յն. Մազակա) և ապա Կեսարիա կամ Կեսարիա կոչուած է ի յիշատակ Ցուլիոսի Կեսարու, կամ պէտք է գրել Կով և կամ Լով Զէզարիա։»

Շնորհակալ եմ որ Պ. Քննադատը կը հանի մեզ պատմութեան դաս ալ աւանդել և այս առթիւ օգնութեան կը կոչէ Պլինիոսն ու Ատրաբոնն, Յոսեփոսն ու Կոստանդ Ծիրանածինն, և սակայն ինքն ալ չիմացաւ մէջէն ելնել և առանց կարենալ բան մը ապացուցանելու՝ «ոչ»ն ներքու մէջ կը կորսուի։

5. «Սամսուն Գասթէմունիի կուսակալութեան մէջ չէ (էջ 184), այլ, ինչպէս կրկնուած է Գիմացի երեսը, Տրապիզոնի կուսակալութեան կը պատկանի։»

Դո՛ւ ասացեր։ Նոյն իսկ յաջորդ կուսակալութեան մէջ կրկնուած լինելն ապացոյց մ'է թէ՝ առաջնոյն մէջ անուշադրութեամբ գրուած է և ոչ անգիտաբար։

6. «Տրաբէզոնդ (էջ 185) պէտք է ըլլայ Տրաբէզոնդա կամ Տրապիզուս, ըստ յունականին և ըստ տառադարձական օրինաց։»

Աշակերտին ո՛չ յունարէն և ոչ ալ տառադարձութիւն ուսուցանելու պաշտօնն ունիմք, բաւէ որ տղայն՝ Քառասերէն պատմական դասագրքի և կամ քարտիսի մը մէջ՝ Տրաբիզոնդ կը կարդայ, սիմացեալը կրնայ իւր հայկական դասատուէն ուսանիլ։

7. «Թարապլուս կը կոչուին՝ Դամասկեան և Ափրիկեան կրկին Tripoliներն, չեմ յիշեր թէ Սև ծովուն եղերաց Թիրէպոլուն (էջ 195) ալ «Թարապլուս» կոչուած ըլլայ։»

Դուք չէք յիշեր ուրիշ խնդիր, բայց իբրեւ քննադատ՝ դէթ պարտաւոր էիք ուշադրութեամբ կարդալ դասագիրքս՝ տեսնելու համար թէ՝ ըստ Եւրոպացւոց Tripoli նշանակուածին քով, փակագծի մէջ դրած եմ նաեւ (Թիրէպոլու) զոր տեղացիք այսպէս կը կոչեն աղաւաղելով։

8. «Էրզրում ոչ թէ բերդաքաղաք, այլ միջնաբերդ ունի։»

Ինչ անհեթեթ սխա՛լ։

9. «Քաբէրդ (էջ 189) և Խրբէրդ (էջ 190)։ ո՞րը ճիշդ է — անշուշտ վերջինս, ուստի առաջինը ուղղելի։»

Թո՛ղ որ Քարբերդի քով փակագծի մէջ դրած եմք արդէն Խրբէրդ անունը, սակայն՝ Պ. Քննադատին—իբրեւ հեղինակութիւն—ելնել և առանց փաստի պատգամ արձակելն ինքնին անարդարանալի յաւակնոտութիւն է։ Արդեօք անցեալներն Աբեւելքի սիւնակաց մէջ այս առթիւ բացուած ու եղրակացութեան մը չը յանգած վիճաբանութիւններէն թեւադրեալ է։

10. «Հասան-Գալէն երասխայ մէկ ճիւղին վրայ է ըսելու տեղ՝ աւելի լաւ էր ըսել Մուրց գետին վրայ։»

Ինչո՞ւ։

Որովհետեւ հռչակաւոր Հ. Ղեւոնդ Ալիշան իսկ՝ սարակուսանաց մէջ կը մնայ եղեր։

Տարակոյսը ապացոյց է։ Իսկ Պ. Քննադատը սա գիտէ եղեր թէ՝ Երասխայ վրայ չինուած ժողովրդական երգի մը հետեւեալ կտորը՝ սա պէս կը վերջանայ եղեր։

«Արա՛գ. Արա՛գ, խան Արազ,
«Բինգէօլդէն զալիան Արազ։

Ժողովրդական բանաստեղծութիւնը Աշխարհագրութիւն չէ՛, և ոչ ալ «կ'ըսեն թէ, կ'ըսուի թէ»ները ապացոյց կամ հաստատութիւն։

11. Ըստ Պ. Քննադատի, տպագրական սխալն իսկ ներելի չէ եղեր, և այս ալ 414 երեսէ բաղկացեալ գրքի մը համար՝ որ չպարունակեր վրիպակաց ցանկ մը, մինչդեռ 4—5 անգամներ խնամով սրբագրեալ բառարաններու մէջ իսկ այսքան թերութիւնը ներելի է։

Պաղտատլեան էֆէնտի, իբրեւ կարող և արուեստին պատուոյն նախանձախնդիր անձ, ճշմարտութիւնը խոստովանելու համար, հեղինակերէ՝ շա՛տ աւելի նախանձախնդիր է այս մասին։ Եւ սակայն մենք՝ տպագրութեան գործն ամն ատենման փութացուցինք որ՝ ժամանակ չունենցանք ստուար մի հատոր ծայրէ ի ծայր թղթատեսել «վրիպակաց ցանկ» մը պատրաստել։ Ակամայ մի թերութիւն՝ զոր չեմք վարաներ խոստովանիլ։

12. «Իսկ լեզուի մասին սա կ'ըսեմ միայն թէ «կ'կոչուի», «կ'բաժնուի», «կ'խօսի» ձեւերն (առանց ը) հակառակ են մեր լեզուի։»

Շատ երեւելի գրագէտներ նոյն իսկ իրենց հեղինակած դասագրոց մէջ անգամ առանց ը։, իսկ Հ. Ալիշան կ'գործածէ կո՝, ինչպէս կո՝ վառի, կո՝ վազէ, կո՝ ճառէ, կո՝ խօսի և այլն։

Ասոնք աշխարհագրութեան հետ յարաբերութիւն ունեցող խնդիրներ չեն, նա մանաւանդ մեր ձեռնհասութենէ վեր։ Միայն թէ՝ Պ. Քննադատը՝—զոր այժմ ճանչցանք—փոխանակ մեզի տառադարձութեան օրէնքներ և կամ լեզուաբանութեան դաս տալու, աւելի աղէկ կ'ընէր՝ նախ առնէր Գարագաշեանի համառօտ քերականութիւնը և հոլով սովրէր, որովհետեւ Ո-ղղ. Մ'իրանածին, Սեռ. Մ'էրանածնի կ'ըլլայ և ոչ թէ Մ'էրանածնոյ, ինչպէս կ'ըսէ իւր յիշատակած կոստանդեայ Մ'էրածնոյ համար։

ԳՐ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ԿՆՈՋ ՆԱՄԱԿԻ ՄԸ ԿՏՐ

ՆՕԹՈ-ՏԱՄ ՏԷՇԱՆ ՓՈՂՈՑԷՆ ԳՏՆՈՒԱԾ

«...Դժուար եկաւ ինձ արուեստագէտի մը հետ ամուսնանալը։ ա՜հ, սիրելի բարեկամուհիս, եթէ դիտցած ըլլայի... բայց մանկամարդ աղջիկներն ամէն բանի վրայ եղական դաղափարներ կ'ունենան։ Միտքդ բե՛ր Արուեստահանդէսը, երբ Գրքոյկին վրայ Բարիզի միւս ծայրը գտնուող լուսի փողոցներու հեռաւոր հասցէները կը կարդայի, խաղաղ կեանքեր կ'երեւակայէի, Ճայուն, ամէնքն ալ ընտանեաց և գործի հետ պարապող և յանժամ կըսէի ինքնին, առաջուց զգալով ունենալիք նախանձս։ «Ես ալ հիմա ամուսին մը կ'ուզեմ, միշտ հետս պիտի ըլլայ։ ամէն օր միասին պիտի անցունենք, նա իւր նկարին՝ կամ արձանին առջեւ, ես՝ կարդալով անոր քով կամ կարելով իւր աշխատասրահն ընդունած օրերը։» Թէ՛ղճ և անմեղ աղջիկ, վա՛յ ինձ։ այն ատեն աշխատասրահի մը ինչ ըլլալը չէի գիտեր եւ ոչ այն եղական Ժողովրդին՝ որոց կը հանդիպին հոն։ Երբէք, այսքան անամօթաբար բաղկաց չաստուածուհիներու արձանները դիտելով, դաղափար չէր դար ինձ թէ այսքան համարձակ կիներ կային։ Առանց այս մութ դաղափարին, հաւատա որ չէի ամուսնանար քանդակագործի մը հետ։ ո՜հ, բայց ոչ, ... պարտիմ ըսել թէ իմ տանս մէջ ամէնքն ալ դէմ կեցան այս ամուսնութեան հակառակ ամուսնոյս հարստութեան, իւր նշանաւոր անուան և հարաւակ այն դեղեցիկ ապարանքին զոր մեր երկուքնուս համար պիտի չենել տար։ Ես միայն ուզեցի զայն, այնքան վայելուչ էր, այնքան հրապուրիչ, այնքան փոյթեռանդ։ Սակայն քիչ մը արդուզարդիս, գլխազարդիս կը խառնուէր։ «Մազերնիդ սա կերպով վեր հանեցէք» կըսէր եւ հաճոյք կ'զգար ծաղիկ մը դնելով ճիշդ խոպոպներուս միջեւ, մեր չեմ գիտեր ամէնէն նշանաւոր նորելիցներէն (modiste) աւելի արհեստով։ Մարդու մը քով այսքան փորձառութիւն... զարմացական է, այնպէս չ'է։ կասկածեցայ շիտակն ըսելով անոր վրայ։... բայց ինչ եւ է, պիտի տեսնես, մտիկ ըրէ։

Մեր հարսանեաց հանդէսէն կը վերադառնայինք։ Հազիւ մեր սիրուն և լաւ կահաւորեալ բնակարանին մէջ տեղաւորուած էի, այս դրախտը զոր դու գիտես։ ամուսինս իսկոյն աշխատելու սկսաւ և իւր օրերն աշխատասրահին մէջ անցուց, պանդոկէն դուրս։ Երեկոյին գալով, տենդով իւր ապագայ ցուցանդէսին վրայ կը խօսէր։ Պատկերը «բաղնիքէն ելլող հռովմայեցի կին» մ'էր։ կուզէր մարմին տալ մարթին, այն պղտի սարսուռը որ օդին հետ կը հաղորդակցի, բարակ հիւսուածքներու այն հպումը՝ արձաթապատ ուսերուն վրայ և ուրիշ դեղեցիկ բաներու ամէն տեսակները զոր չեմ յիշեր այլեւս։

Մեր մէջ երբ իւր քանդակագործութեան վրայ կը խօսի, չեմ հասկընար աղէկ մը, այսու հանդերձ մոտհուութեամբ կ'ըսէի։ «չատ աղուր պիտի ըլլայ»։ և արդէն տեսնել կ'երազէի ծառուղւոյն բարակ աւազին վրայ, ամուսնոյս հմայիչ գործը, բոլորովին սպիտակ մարմարիոն մը կանաչ ծածկոյթներու տակ, մինչդեռ իմ ետեւս պիտի մրմնջէին։ «հեղինակին կինն է...»։

Վերջապէս օրին մէկը, հետաքրքիր տեսնելու թէ մեր «Հռովմայեցի կինն» ինչ վիճակի մէջ էր, իւր արհեստանոցին մէջ, ամուսինս յանկարծակի բերելու գաղափարն յղացայ։ առաջին անգամն էր որ դուրս կ'ելնէի առանձին և ինքզինքս դեղեցկացուցած էի, յայտնի է... Գեսնայարկին առջեւ հասնելով փոքրիկ դուռը ամբողջովին բաց գտայ։ Ներս մտայ ուղղակի եւ բարկութիւնս չի կրցի զսպել երբ ամուսինս նշմարեցի որ որմնադրի մը պէս ճերմակ պլուզով, դէշ սանտրուած, ձեռներն հողոտած, իւր դիմացը ունէր կին մը, սիրելիս, նեցկի մը վրայ կայնած, մեծ արարած մը գրեթէ մերկ, և այս կացութեան մէջ դէմքը խաղալ իբր թէ կատարելապէս բնական դտած ըլլար ինքզինքը։ Ցեխոտած անպիտան հագուստ մը, փոզոցի կօշիկներ և անմաղ փեռուրով կլոր գլխարկ մը իւր քովը դրած էր, ամուսին վրայ։ Ասոնք ամէնքն ալ շուտ տեսայ, որովհետեւ կը հասկնաս անշուշտ թէ ուզեցի փախչիլ իսկոյն։ Էթիէն կ'ուզէր հետս խօսիլ, վար դնել զիս բայց դարշման ոստում մը ըրի իւր հողոտ ձեռներէն սպրդելու համար և մօրս քով վազեցի, հազիւ թէ կենդանի, գոյելով։ «կը տեսնես թէ ինչո՞ւ եկայ։»

—«Ա՜հ, Աստուա՜ծ իմ, ի՞նչ ունիս աղջիկս»։

Տնսածս կը պատմեմ մօրս, թէ ինչպէս էր այդ սոսկալի կինն, ինչ հագուստի մէջ և կուլայի ու կուլայի... Մայրս շատ վշտացած կը ջանայ մխիթարել զիս, կը բացատրէ թէ օրինակ մը ըլլալու էր այդ կինը...

—«Ի՞նչպէս... բայց դարշելի բան է այդ... ինձ այդպէս բաներու վրայ չէին խօսած ամուսնանալէս առաջ...»

Ասոր վրայ, Էթիէն բոլորովին շը-փոթած, վրայ կը հասնի, կը ջանայ իւր կարդին ինձ հասկցնել թէ իրը օրինակ գործածուած կինը, բուն կընոջ արժէքը չ'ունի և թէ, բաց ատի արուեստագէտք չեն կրնար չափը անցունել։

Բայց այս իրաւունքներն հազիւ կը հասնին զիս և բացայայտ կերպիւ կը դուշեմ թէ այլ եւս չեմ ուզեր այնպիսի ամուսին մը որ ամէն օր իւր արուեստասրահին մէջ այդ կացութեան մէջ եղող օրիորդաց հետ դէմ առ դէմ կ'անցնէ։

—«Տեսնե՛նք, բարեկա՛մս, կըսէ այն ատեն խեղճ մայրիկս որ ամէն բան կարգի դնելու կը ջանայ։ արդեօք, ձեր կնոջ հաւանութեան համար չէ՞ք կրնար այդ օրինակին նմանը ընտրել, հասա թուղթէ բան մը։»

Ամուսինս բարկութեամբ իւր պեխը կը խածնէր։

—«Բայց անկարելի է, սիրելի մայր։»

—«Սակայն, սիրելիս, ինձ կը թուի թէ... Վերջապէս մեր նորելիցները ստուարաթղթէ գլուխներ ունին որոնք գլխարկ չենելու կը ծառայեն, լաւ ուրեմն, ինչ որ գլխի համար կ'ընեն, չէ՞ն կրնար ընել մինթէ...»

Ինձ կը թուէր թէ անկարելի էր այդ, և Էթիէն այնպէս ջանաց երկարօրէն բացատրել մեզ, ամենան մանրամասնութեամբ, արուեստական խօսքերով։ արդարեւ տխուր դէմք մը ունէր, աչացս քովէն կը դիտէի զայն միշտ արտասուքներս սրբելով և լաւ կը տեսնէի որ իմ վիշտս շատ կը վշտացնէր զայն։ Վերջապէս, անվերջանելի վէճ մը յետոյ, որոշեցինք թէ քանի որ օրինակն անհրաժեշտ էր, ամէն անգամ որ այդ կինը դար, հոն պիտի ըլլայի ես ալ, և աշխատասրահին ճիշդ բոլոր ալ պէտք եղածին չափ պղտի խուց մը կար ուրկէ առանց տեսնուելու կրնայի դիտել։—Ամթէ, պիտի ըսես ինձ, նախանձ դդալ այրպիսի բաներու դէմ, բայց կը տեսնես, սիրելի բարեկամուհիս թէ պէտք է այս յուզումներն անցնել, կարենալ խօսելու համար։

Երկրորդ օրը, օրինակը պիտի դար։ Երկու ձեռներովս քաջութիւն կ'առնեմ ուրեմն և խուցիս մէջ կը տեղաւորուիմ այն յայտնի պայմանաւ թէ պատին հարուած մը ինձացուցնելուս պէս ամուսինս քովս պիտի դար։ Հազիւ թէ դուռը դոցած էի, անցեալ օրուան օրինակը կուգայ, Աստուած գիտէ այնպիսի խեղճուկ կեղծուհիկով (tournure) մը հագուած, որ ինքնին հարցնել սկսայ թէ ինչպէս նախանձ զգացած էի այնպիսի կնոջ մը վրայ որ առանց սպիտակ թեւնոցներու կը քալէ փողոցներէն, կանաչ ծոպէ շալով մը։ Է՛հ ուրեմն սիրելիս, երբ տեսայ այս արարածը որ շալը մէկ կողմնետեց, չէջաղեւոտն արհեստանոցին մէջտեղ և այնպիսի դիւրութեամբ և անամթաբար հանուեցաւ, այնպիսի գէշ տպաւորութիւն մը ըրաւ վրաս զոր չեմ կարող ըսել քեզ, բարկութենէս պիտի խեղդուէի... Շուտափութ պատին կը զարնեմ, Էթիէն կուգայ։ կը դողդողէի, տժգոյն էի։ կը ծաղրէ զիս մեղմիւ կը համոզէ զիս և իւր աշխատութեան կը դառնայ... հիմա, կինը ոտքի վրայ էր, գրեթէ հոլանի։ իւր երկայն և արձակեալ մազերն թեթեւ ծանրութեամբ մը իւր ուսերն ի վար կ'իջնային։ քիչ մ'առաջուան արարածը չ'էր, բայց գրեթէ արձան մը՝ արդէն հակառակ իւր հասարակ եւ յոգնած կերպարանքին։ Սիրտս կը նեղուէր, սակայն բան մը չ'ըսի։ Իսկոյն կը լսեմ ամուսինս որ կը գոչէ «Ձախ ոտքը, երկնցուցէք ձախ ոտքերնիդ։» եւ երբ օրինակը բան մը չէր հասկընար, անոր կը ժստենայ եւ... ա՛հ, այն ատեն, չեմ դիմանար, ոտքս գետինը կը զարնեմ, չի լսեր, նորէն կը զարնեմ, բարկութեամբ կը զարնեմ այս անդամ կը վազէ, յօնքերը քիչ մը պռոտած, աշխատութեան տենդին մէջ։

—«Օ՛հ, Արմանտ... համբերոյ եղէք։» ես այ, լալով գլուխս ուսին կը կրծնցնէի։ «ինձմէ աւելի աղէկ է, բարեկամ։ չեմ ուզեր, չեմ ուզեր զայն։» Այն ատեն, առանց պատասխանելու, ամուսինս աշխատասրահը մտնելով այդ ահռելի կնոջ նշան մը ըրաւ որ հագուեցաւ և գնաց։

Մի քանի օրեր Էթիէն աշխատասրահը չ'գնաց։ իմ քովս կը մնար, դուրս չէր ելներ բնաւ, մինչեւ իսկ իւր բարեկամները տեսնել չէր ուզեր։ Միշտ բարի էր, ասոր հետ մեկտեղ դէմքէն այնքա՜ն տխուր։ Անգամ մը երկչոտութեամբ հարցուցի իրեն։ «Ինչո՞ւ չէք աշխատիր։» պատասխանեց «առանց օրինակի չեն աշխատիր»։ Պընդելու քաջութիւնը չունեցայ, որով հետեւ յանցաւոր ըլլալս կ'զգայի արդէն և որ զիս ծաղրելու իրաւունքն ունէր։ Սակայն դգուանաց և քաղաքավարական ձեւերու զօրութեամբ խօսք տուաւ ինձ աշխատասրահը երթալ և լմնցնել իւր... ի՞նչ պէս կը գոչեն, սա... իւր չէ, այսինքն երեւակայական արձանն։ Ամէն բան լմնցած կղզայի ես, բայց խեղճ տգան չատ տխուր էր։ Ամէն երեկոյ ներս կը մտնէր այժասպառ, զայրացած և գրեթէ հիւանդ։ Նորէն սկսելու համար, երբեմն կ'երթայի տեսնել զայն, միշտ կ'ըսէի։ «աքանչելի։» եւ սա կայ որ արձանն հազիւ կը յառաջնար, չեմ գիտեր թէ կ'աշխատէ՞ր։ Երբ ներս կը մտնէի, միշտ բազմոցի մը վրայ նստած կը ծխէր կամ կաւի գընդեր կը նետէր պատին։

Օրին մէկը, էջս օրէ վերջ հոն էի և կը դիտէի այն հռովմայեցի կինն որ էջս մը աւարտած, բնաւ բաղնիքէն ելնելիք չ'ունէր։ Դաղափար մը յրդացայ իսկոյն... հռովմայեցի կինն իմ հասակս էր գրեթէ... թերեւս ամենայն ճշդութեամբ պիտի կրնայի...

—Որո՞ւ կը կոչեն դեղեցիկ սրունք։» հարցուցի ամուսնոյս։

Շատ երկարօրէն բացատրեց ինձ։ ցուցնելով թէ ինչ կը պակսէր տակաւին իւր արձանին վրայ և զոր չպիտի կարենար առանց օրինակի աւարտել... խե՛ղճ տղայ, այնքան տխուր դէմք մը ունէր խօսած ատենը։ Գիտե՞ս, ինչ ըրի, ինձ համար, աւելի լաւ... քաջութեամբ ջուխան առի որ մէկ անկիւնը կը կենար, խուցիկս մտայ, յետոյ կամաց մը, առանց խօսելու, մինչդեռ նա իւր արձանը կը դիտէր, եկայ իւր դիմաց նեցկին վրայ կեցայ, այն հագուստով և այն կերպարանքով որոնցմով տեսած էի այդ ահռելի օրինակն... ա՛հ, սիրելիս, ի՞նչ յուզմամբ գլուխս կը բարձրացնէի, լալու և խնդալու փափաքն ունէի, կակաղիր էի... և այս անիծեալ մուսլինը զոր պէտք էր կարգի դնել ամէն կողմէն... ինչ և է, Էթիէն այնքան ուրախ դէմք մ'ունէր որ իսկոյն խաղաղեցուց զիս։

Թարգ.

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ Ռ. ՍԱՄԻԿԵԱՆ

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ պատրաստել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ուսնիլ դիւրամատչելի գներով ընարը և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր ստացած բարեւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օգը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար։ գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՏՈՒՆ
ՆԻԳՕԼԱՖԻ ԱՆՏՐԻՈՄԻՆՕ
99, Սուլթան Պայազիտ Քէօշքիւլիր Պաղչէ 66։
195 Կ. Պոլիս 75—90

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԲԵՐԱ

Բարեալ էֆէնտի Լչքսերճեան, փկպեալ և փորձառու ուսուցիչ։ և Ստեփան էֆէնտի Մակարեան, ընթացաւարտ Լօպէրթի Գալէճի, ձեռնարկած են գեղեցկագիր դասախօսութեանց ի Բերա։

Կ'աւանդուին հայերէն, տաճկերէն, դաղղերէն և անգլերէն լեզուներն, թուաբանութիւն, գրահաշիւ, երկրաչափութիւն և բնական գիտութիւնք

Անոնք որ կը փափաքին հետեւիլ սոյն դասախօսութեանց, մի կամ աւելի ճիւղին՝ խիստ գոհ պիտի մնան՝ մեծապէս օգտուելով դասուց լաւագոյն մեթոտէն, և իրապէս պիտի կարենան քիչ ժամանակի մեջ բերել այն մեծ արդիւնքն զոր կը կարծ ին ունենալ երկար ժամանակի մէջ։

224 ԴԻՄԵԼ 8—10

Բերա, Մեծ Փողոց, ԹէՆելի դէմաց, Ռիս 519, Նալբանդեան Անէլիական դրատունը։

Օ ՊՕՆ ՅՈՒԼ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԸՆԴ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՏԻԿԻՆ ԼՈՒԻԶ Ռ. ԼԻՎԱՍՏՅԻ
226—Մեծ փողոց Գալաթիոյ—226
Տէջա վաճառատան նոր-ին շէնքին դէմ

Կը վաճառուին զանազան հիւսուածանիւթեր Լիոնի, շղարշէ եւ բուրդէ հանդերձեղէնք, ինչպէս նաեւ այլ եւ այլ ապրանք, առաջին կարգի գնոնեաք, և ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիք, ֆրանսական լաւագոյն գործարաններէն բերուած։ Մեր ապրանաց դեղաղնութեան վրայ վստահ մնալնս ցարդ պէտք չէինք տեսած յայտարարութիւններ հրատարակել՝ անոնց սպառման համար։ Այց որովհետեւ այս օրերս մեր վաճառատան մօտ ուրիշ մը բացուեցաւ, որուն արտաքին տեսքն ու կարգադրութիւնը մերին նման են, ուստի մեր բազմաթիւ յաճախորդաց և արդոյ հասարակութեան սխալման տեղի չտալու համար կը ծանուցանենք թէ մեր վաճառատունը կը գտնուի Պեշ և փոքր Եկենիսիունեան կոչուած երկու ճաշարանաց մէջտեղ եւ 226 թիւը կը կրէ, մինչդեռ նոր բացուածը Եկենիսիունեան դեղարանին մօտ կը գտնուի։
2 6 13—15

ՋՐԱԲՈՒԺԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ
Բերա, Սաքըզ աղաճ, Թիւ 15, 17, 19 (Ադա ճամի)

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս
Ամէնէն գօրաւոր և կատարելագործեալ գործիներով օժտուած
Գերճանք, հանգստութիւն և ածանութիւն ի միասին
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՈԳԹՈՐ ՍԻՈՎԻՍ
Նախկին արտ-էֆ Բ-էյէլ Բարէլ հիւանդանոցայ

ԼՈԳԱՐԱՆ ԵՒ ՏՈՒԵ ԱՄԷՆՏԵՍԱԿ
Նլեկտրականութիւն—կախում—Արմնամարզ
Վարսայարդար—Մասաժ—Լանգարյ
Զինավարժութիւն Առանց
ԿԸ ԴԱՐԱՆՈՒՈՒՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒՒՆ
Անարիւնութիւն, Խգեռի, Ջլախտութիւն, Անկարողութիւն, Անգամալուծութիւն, Սատմբի հիւանդութիւնք, ևն. ևն.

ՄԷԿ ԳԱՆԻ ԳԻՆԵՐ

ԼՈԳԱՐԱՆԻ	Բ կարգի 4 դրշ—Ա կարգի 6 դրշ։	
ՁԱՐՁ ՏՈՒՇ	Բ » 3 »—Ա » 5 »	
ՏԱՐԻ ՁՈՒՇ	Բ » 5 »—Ա » 7 »	

Դեղերով լոգարաններու համար գիները կը զանազանուին դեղին գնոյն համեմատ։

Բաժանորդագրութեան համար 10 % զեղչ
Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար
մասնաւոր պայմանք 35

ՆՈՐ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ի պէտս Ազգ. Բարձրագոյն Նախակրթարանաց։
ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ
յԱ—ՈՒՈՒԾ. Խորհրդոյ Ազգ. Կրթ. Լուսաբերեան ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ ԳՐԻՉՔՈՎ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Ազգային առաջնակարգ մասնագէտներէն՝ Մարգարեան էֆէնտիի աշխատասիրած և 430 երեսէ բաղկացեալ այս նոր դասագիրքն՝ կ'ուզայ մեր դպրոցական դասագրոց շարքին մէջ կարեւոր գիրք մը գրաւել։

Արդի մանկավարժական մեթոտներու լիովին համաձայն և մեր կրթական վիճակին գործնական փորձառութեան վրայ հիմնուած այս նոր Աշխարհագրութիւնն, կը պարունակէ երկրիս հինգ մասանց բնական, քաղաքական, Տնտեսական և Ընկերական նկարագիրն՝ դիւրասոյց եղանակաւ, պարզ ոճով և մանուանդ ճոխացեալ նորանոր ծանօթութիւններով և գործնական հրահանգներով։ Տնտեսական մասը կը պարունակէ իւրաքանչիւր կարեւոր երկրի արտադրութիւնն ունեցածութիւնք, ելեւմուտքը, հաղորդակցութեան միջոցները, դրամական հաստատութիւնները, արուեստները, ևն.

Օմ Պետութիւնն աւելի ընդարձակ և մանրամասն կերպիւ նկարագրուած է։ Գին 6 Դրաչկեան։

Կեդրոնատեղին է Զարգարեան Գրատունը՝ Պոնա Սուլթան Հանամ։ 373 17—20

ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ
ԵՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Իւր պէտքն ու կարեւորութիւնն ի վաղուց զգալի եղած սոյն անգլ. հայ. և Թուրքերէն բառարանն, հանդերձ արդեան անութեամբ, սկսած է հրատարակուիլ թերթ առ թերթ։ Պիտի բաղկանայ 70 թերթերէ, 1120 էջերով, և պիտի պարունակէ առաւել քան 30,000 բառ։ Բաժանորդագրութիւնն է իսկ դիւրամատչելի, այն է 3 դահեկան։ Ամբողջի

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇԻՍԿԸՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՑ 989,400

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԵՊԻՍԿՈՊՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՑ 2,170,355

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ձիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Ղուսանին 20,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ· սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ· ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Ի· Պոլսոյ վերոգրեալ երեք Ընկերութեանց*

ՍՏԱՄՈՔԻՍ ԽՈԹՈՐԻԹԻՒՆՔ

Բարիզի Բժշկական կազմակերպեալ անուանեալ յանձնախումբ մը, ուսումնասիրելու համար Պէլլոքի Ա·ուխին ազդեցութիւնը, հաստատած է թէ Ստամոքսի ցաւերը, Դժուարն կամ ցաւագին մարսողութիւնը, Խոթք, Ստամոքսի գառնութիւն, փսխելու տրամադրութիւն և այլն, կը գադրին երբ մարդս մէկ, անի օր գործածէ այս դեղը, կամ փոչին կամ Բաղդիլին։ Սովորաբար հանգստութիւնը կ'զգաչուի առաջին անգամին իսկ. ախորժակը կը բացուի և ալդ հիւանդութեանց մէջ սովորական եղած անդուրեղութիւնը կ'անհետանալ։ Պէլլոքի Ա·ուխին հականեխական յատկութիւնք զանց ապահով և անվնաս դարման մը կ'ընեն համաձարակ հիւանդութեանց մէջ, ինչպես Թանչքի, փոքրքրի, քոլերինի, ժանտամնդի։ Պէլլոքի ա·ուխը կը գործածուի թէ՛ այս հիւանդութեանց առաջքն առնելու և թէ՛ բուժելու։

Փոչին իւրաքանչիւր շիշը և Բաղդիլներուն իւրաքանչիւր տուփը պարտի ունենալ Տր Պէլլոքի ստորագրութիւնն և կնիքը։

Կը ծախուի ամէն դեղատանց մէջ։ 576

ԷՄ· ՍԵՐՃԱՆՕՖ

ՄԼՕՏԱՆՃԸՐ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 54 ԵՒ 56 Կ· ՊՈԼԻՍ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել պատուարժան յամախորդաց որք թէ՛ ի մայրաքաղաքս եւ թէ՛ ի գաւառս, որ ժամանակ մ'ի վեր մասնաւոր խնամքս ընդարձակած լինելով գրպանի ժամացոյցներու առուտրական ճիւղս, և ապրանաց մեր երբս հոսացուցած եմ զանազան տեսակ կոթէն լարուող և բանալիով նիքէլ, արծաթ և ոսկի ժամացոյցներով։ Ուստի կը խնդրեմ այն յամախորդներէս որք կը շահագրգռին սոյն ապրանքէն, իրենց գնումներն ընելէ առաջ անգամ մը գալ այցելել մեր երանոցս ուր միշտ ի պահեստի կը կենան 3000էն աւելի ժամացոյցներ իւրաքանչիւրը 35էն մինչեւ 3800 դրչ. ի արժէքով։ 173

Մեծածախով գնողաց համար մասնաւոր պայմանք։

ԴՆՈՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ա·ուրի ջերմային հիւանդութեան, այս բերնի՝ որ տիեսուն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսական, է դասնամամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաքճաքուտ վայրերու ջերմաս կլիմայից կամ ու տպականալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ դիւութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն առաջ կուգան օրին մէջ լողացող թունաւոր անլաչմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արիան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և ալեան թունաւորումն. որոց ասանունները դրուած է· ջերմն և տարսուռ, թունաւոր ջերմ, դարբերական ջերմն, ընդհանուրալ ջերմն մանդային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մեծաբորբոս տպականալ և թունաւորալ է ճահիճներէ կամ ճաքճաքուտ վայրերէ բուսական մնացեալաց նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ալանեներու ծակիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ ի ծծեն շնչառութեամբ։

Ա·ուրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ դուռաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջեն, որպ գործածութիւնն առուգապէս անվնասք և անվնաս է ի օգուտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ կը ծախուի Մինասեան և Սկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա։ Պոլսոյ։ 210

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն· ԲԱՐԷ ԵՒ ԸՆԿ·

Մարսելիա Երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն Մինկէլէ որ պիտի մեկնի փետ· 3ին։

Բարիզ· Լիոն· Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա· կարգ 250 Ֆրանք
Բ· » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիտ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
Մուհանէ փողոց, Թիւ 14 21

Արտօնատէր՝ Ս· ՏԱՄԱՏՅԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՆԻՒՆԻ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՀԱՐՄԱՆԵԿԸՆ ԾՐԱԳԿԵՓՈՒՆՔ

ԳԵՂԵՑԿԱՅԻՆՈՎ, ՄԵԲՍՆՈՑ ԳՈՅՆԸ, ՄԻՇՏ ԾՐԱԳԿԵՓԹԻՒ, ՄԻՇՏ ԹԵՐՄ։

Ընդամենն մը փոքր պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Լաւագոյն անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խիստն որ երեսը, վիզը, թեերը և ձեռուընները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շու շանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցնուն։ Ընհետ կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արևայրուքը, և ուրիշ ամէն բրուտութիւն և ծծուորութիւն։ Եւ ասամէն քանով անկարելը կ'ընէ մանուկի թէ արհեստով գեղեցկացուցածէ։

Դիմաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Ղանդիա Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կրվաճառուի սարքիներու, անոյշ խոզագործներու և անգրիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը Եէնի ճամփողոց Թ· 18 և ի Գալաթիա Եիւքսէք քալտրրըմ Էմոն Քարուանսալի քով։

Քաջաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց թիւ 433, Իգիտօռի անուշահոտութեանց վաճառատունը։

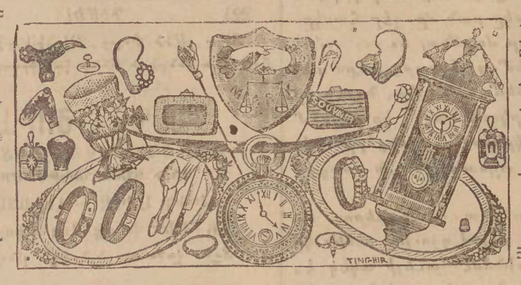

Դիրքացիս Ընկերաց Ներառեալ Ներառեալ Ներառեալ